

W.H. van Boom, Aansprakelijkheid voor fouten van niet-ondergeschikten, HR 19 februari 1993, RvdW 1993, 64, in: Bedrijfsjuridische berichten, 1993/8, p. 72-73

Aansprakelijkheid voor fouten van niet-ondergeschikten.

HR 19-2-1993, RvdW 1993, 64 (Kube & Kubenz BV en Sluyter BV versus Freriks BV)

Aan boord van een vrachtschip bevonden zich naast elkaar een trailer, beladen met hout, en een trekker met daaraan gekoppeld een tankoplegger. De trekker en tankoplegger behoorden toe aan een zekere De Jong resp. Kube & Kubenz. De trailer was gehuurd door Freriks BV, die er een partij hout mee vervoerde. Het wegvervoer, voorafgaande aan de zeereis, had Freriks 'uitbesteed' aan een ondervoerder. Deze ondervoerder was niet-ondergeschikt aan Freriks nu deze geen invloed had op de wijze van uitvoering van de aan de ondervoerder 'uitbestede' taak. De trailer was in opdracht en onder verantwoordelijkheid van Freriks aan boord gebracht van het vrachtschip.

Gedurende de reis van het vrachtschip gaat de lading opgestapeld hout schuiven en komt terecht op de trekker en de tankoplegger. Beiden raken beschadigd.

Vast komt te staan dat de schade het gevolg is geweest van ontoereikende 'sjorring' van de partij hout aan de trailer. Deze sjorring is verricht door de ondervoerder.

Kube & Kubenz en de in de rechten van De Jong gesubrogeerde verzekeraar Sluyter (voortaan te noemen : de geleederden) spreken Freriks in rechte aan tot betaling van de schade. Het oud BW is van toepassing op het geschil.

Als grondslag van de vordering van de geleederden dient art. 1403 lid 1 BW (oud). Het luidt:

"Men is niet alleen verantwoordelijk voor de schade, welke men door zijne eigene daad veroorzaakt, maar ook voor die welke veroorzaakt is door de daad van personen voor welke men aansprakelijk is, of door de zaken welke men onder zijn opzicht heeft".

De geleederden stellen zich op het standpunt dat Freriks de partij hout onder zijn opzicht had. In die hoedanigheid dient hij aansprakelijk te worden geacht voor het ontoereikend sjorren door de niet-ondergeschikte.

De HR bevestigt in dit arrest de door hem reeds meer dan honderd jaar aangehangen uitleg van art. 1403 lid 1 BW (oud), te weten dat dit lid 1 zelfstandige betekenis mist voor wat betreft de "zaken welke men onder zijn opzicht heeft". De HR geeft in dit arrest aan dat het artikel evenzeer zelfstandige betekenis ontbeert voor wat betreft "de daad van personen voor welke men aansprakelijk is". Dat brengt mee, zo zegt de HR, dat voor aansprakelijkheid van degene die de zaak onder zijn opzicht had, tevens onrechtmatigheid en schuld moeten vaststaan, en dat, voor wat betreft aansprakelijkheid voor fouten van personen, voldaan moet zijn aan de betreffende vereisten van de leden 2 tot en met 5 van art. 1403. Vgl. Asser-Hartkamp III, nr. 160.

Aansprakelijkheid van de vervoerder voor door de ondervoerder gemaakte fouten jegens een derde kan niet gevestigd worden op grond van een van de leden van art. 1403. Immers, de ondervoerder is niet-ondergeschikt aan de vervoerder.

Onder vigeur van het huidige wetboek is vestiging van een dergelijke aansprakelijkheid wel mogelijk.

Art. 6: 171 BW doet immers hem aansprakelijk zijn die in de uitoefening van zijn bedrijf een niet-ondergeschikte werkzaamheden laat verrichten, wanneer deze niet-ondergeschikte jegens een derde aansprakelijk is wegens een bij uitvoering van de werkzaamheden gemaakte fout. Als dus bijvoorbeeld een werknemer van de ondervoerder in hoge mate onzorgvuldig te werk gaat bij het vastzetten van de lading en aldus jegens de latere geleederden een onrechtmatige daad pleegt die hem kan worden toegerekend, dan zijn niet slechts hij en zijn werkgever -de ondervoerder- aansprakelijk, maar tevens de (hoofd)vervoerder.

Art. 6: 171 BW leent zich niet voor toepassing bij wege van anticipatie voor wat het oude recht betreft. Immers, het stelsel van aansprakelijkheden in het huidige recht houdt, zo zegt de HR, een verruiming in ten opzichte van het (nu) oude recht. Om dezelfde reden wijst de HR extensieve toepassing van art.

1403 lid 3 BW (oud) van de hand. Dit lid 3, dat ziet op aansprakelijkheid voor fouten van ondergeschikten, kan niet mede van toepassing geacht worden voor wat betreft fouten van personeel van niet-ondergeschikten.